

Die meid, dat was ik!

TEKST: LINDA NOORDHUIS
FOTOGRAFIE: KLAAS HUIZENGA

Bij de burens naar binnen gluren: we doen het allemaal graag. Vlieland Magazine gaat nog één stap verder. We willen weten wat er bij u boven de bank hangt. Graag luisteren we naar uw verhaal over het werk dat u bekoort, ontroert en/of troost.

Henny Kuipers-Katoen vertelt over een olieverfschilderij van zeeschilderes Betzy Rezora Akersloot-Berg.

“Ik ben Henny Kuipers-Katoen, zeg maar Henny. Zeg niks kwaad over Vlieland. Ik ben gek van Vlieland. Zo heerlijk wonen. Ik hou van dit eiland.” Mevrouw Kuipers-Katoen is in 1925 in Harlingen geboren. “Wat een tijd terug, jongen. Wat een oud mens, niet? Ik weet nog dat we hier op Lange Paal kwamen wonen. Dat was in 1942. We hebben er strenge winters gehad. Heerlijk in de natuur. En wat een sneeuw. Poeh! Je had duwsleetjes, daar kon je in zitten en dan duwden ze je. We

liepen tussen de sneeuwbulen. Zulke bulen zie je niet meer.”

Nu woont ze in de Dorpsstraat. “Vroeger had je hier een eetzaal in de kamer en een cafetaria in de gang. Dat noemde je ‘t Schouwtje. Het is een oud huis, daar hou ik wel van. Dat daar was een tussenkamer. Met een tussendeur: het was met glas en lood. Dat heb ik nog, want ik bewaar alles. We hadden leuke hulpen. Na sluitingstijd dan was er muziek, dan ging je met elkaar

zingen. Dat hoor je niet veel meer. Dat was leuk.”

Het is de zoete inval bij haar thuis: “Ga zitten, het is hier warm hoor! Kopje, koffie?” Ze checkt iedere keer als iemand binnenkomt waar haar Franse vrijer is. Hij mag naar de achtertuin glippen, maar niet naar de Dorpsstraat. Haar dochter Renneke: “De reis naar Frankrijk moet na het overlijden van vader zijn geweest.”

“Alles wat oud is, vind ik mooi. Het schilderij is van Renneke. Ik mag het hebben, totdat ik er niet meer ben.”

Bootjekieken

Aan de wand hangt een houten paneel met daarop een olieverfschildering van de intocht van Wilhelmina. Het is een voorstudie voor het schilderij dat in Museum Tromp's Huys hangt in de tuinkamer. De koningin bracht op 7 september 1916 een officieel bezoek aan Vlieland, als onderdeel van een tweedaagse militaire inspectietocht. Betsy Akersloot-Berg schilderde het. Zij verwelkomde de koningin die haar en haar man Gooswinus thuis bezocht, in het Tromp's Huys dat nu museum is.

“Alles wat oud is, vind ik mooi.

Het schilderij is van Renneke. Ik mag het hebben, totdat ik er niet meer ben.” Haar dochter Renneke kocht het van de kleinzoon van de plaatselijke timmerman - die kreeg het als wederdienst voor klusjes die hij deed voor Akersloot-Berg. Kuipers-Katoen vertelt wat ze op het schilderij ziet. “Dit is de oude steiger. Allemaal hout. Dat was een heel eind lopen. Dat huisje,

daar kon je staan wachten als het regende. In die tijd moest je nog op zee overstappen van de boot naar Terschelling naar de boot van Vlieland: de Vlieboot. Nou, de boten kwamen bij elkaar liggen. Dan kwam er een grote plank en daar konden we over lopen. Midden op de zee. Als het hard waaide, wachtte je op een goede golf. Er stonden dan een paar mannen klaar en die vingen je op.

Die met de zwarte hoge hoed op het schilderij was de burgemeester. Je kunt het zien, want hij heeft een ambtsketting om. De burgemeester die was altijd vrijgezel, hij heeft nooit een vrouw gehad. Dat hier zoveel mensen staan, dat was iedere zondagmiddag. Het was het uitje voor de Vlielanders om te kijken wie er met de boot meekwam. Dat noemden we:

‘bootjekieken’. Dan was het boottijd en voordat de boot aankwam, stonden we er al. We zeiden: ‘O, da’s een vreemde, die kennen we niet.’”

Leden van het koninklijk huis brachten vaker officiële bezoeken aan Vlieland. De gevelstenen van Museum Tromp's Huys herinneren daaraan. “Ik vind het wel fijn dat ze er zijn. Het hoort bij Nederland. Ze zijn hier toch geweest.” Aangezien Kuipers-Katoen in 1925 geboren is, heeft ze deze intocht niet meegemaakt. Wel maakte ze andere keren koninklijk bezoek mee.

Fanfare-serenade

“Van koningin Wilhelmina weet ik alleen nog dat ze door het dorp kwam. We gingen voor die tijd goed zingen. We praatten met elkaar, dan zingen en we stonden met de schoolkinderen in een rij. Allemaal in het wit. Dat moest toen. Mijn moeder kon goed naaien. Die heeft het jurkje vast gemaakt. Met een oranje sjerp. Leuk! Het kan wel dat we een vlaggetje in de hand hadden.

Renneke: “Dat moet bij de oude vissershuisjes zijn geweest waar vroeger de kleuterschool stond.”

Kuipers-Katoen: “We praatten met elkaar en zongen:

In naam van Oranje, doe open de poort!

De watergeus staat voor Den Briel.

Dal, dal, dal, tralalal.

Den Brie- ie-iel.”

Juliana was in de jaren dertig verschillende keren op Vlieland en Beatrix vierde hier in 1993 Koninginnedag. Tijdens een werkbezoek fietste ze rond op een fiets van de fietsverhuur die mevrouw Kuipers-Katoen met haar man had in die tijd. Ze zong haar tijdens Koninginnedag toe met zangvereniging De Harmonie.

Renneke: “Ik stond vanaf boven te kijken en foto's te nemen.”

Suikerzakje van 't Schouwttje (coll. Jan Houter)

Kuipers-Katoen: “Ik zat op de vereniging bij de vrouwen op Vlieland. Ze zeiden: ‘Heb je een mooie vakantie gehad, Henny?’ Ik zeg: ‘Heerlijk! Ik ben met een vrijer uit Frankrijk thuisgekomen, met een man.’ Nou, dan gingen ze hier langs de ramen om te kijken en zeiden: ‘Ik zie wel een hondje, maar ik zie geen man.’ Ik zei: ‘Die zal je ook niet zien.’ Haar Fransman in de vorm een blaffende viervoeter, luistert naar de naam Noa.

Kuipers-Katoen: "Prachtig. Hartstikke leuk: Operette zingen. Dat hebben we toen ook gezongen. De oranjebitter kreeg ze van Hotel Bruin. Hier voor de deur hebben we oranjebitter gedronken."

Koninginnedag 1993. Foto: Jan Houter.

De koninklijke familie bezoekt Museum Tromp's Huys waar Kuipers-Katoen ook herinneringen heeft liggen: "Daar gingen we iedere week met mijn moeder naartoe om de huur te betalen. Bij Jet Visser. Van het huis dat we huurden in het dorp, Dorpsstraat nummer 130. Tegenover Frisia, de fietsenverhuur. Dan zaten we in de ouderwetse keuken. Daar was het gezellig. We zaten ook wel in de achterkamer, thee te drinken met elkaar. In de oorlog kregen we zandthee van tabletjes. 't Was niet lekker, maar goed. Mijn broer Wietze heeft een keer echte koffie gejut.

Wietze kwam ermee thuis met Harmen Kooijman. In de oorlog vonden ze echte koffie! Aan de zuidkant van De Hors. Mijn ouders waren op een dag weg. We waren altijd met een sliert jongens en meisjes. Ik ging naar Jan Hek, die had een kruidenierszaak en zei: 'Jij hebt vast wel beschuit en suiker in de winkel. Tegen Piet Bakker zei ik: 'Jij hebt een tuin, ik weet dat jij aardbeien hebt. Jij haalt aardbeien en dan haal ik koffie.' Ze zeiden: 'Haal jij koffie?'

Waar haal je dat vandaan?' 'Dat zeg ik niet, ik heb goede koffie.' Dus ze kommen binnen: 'Die meid heeft echte koffie!' En die meid, dat was ik!

Heérlijk! Beschuit met aardbeien. Mijn moeder wist hoeveel koffie er was." Kuipers-Katoen schudde de koffie in de bus een beetje op, zodat het leek alsof er niets verdwenen was. "Dan zag ze het niet. We hebben een leuke tijd meegemaakt. Het was hier vroeger zo gemeedelijk. We hadden 400 inwoners. Het was maar zes weken druk.

Er waren zoveel oude dorpstypes. Ouwe Leen, de hond van ouwe Leen. Die woonde achter ons - bij mijn ouders dan - maar zijn hond zat onder de vlooiën. Mijn man speelde accordeon. De hond was daar allergisch voor. 'Henk, kom even met de accordeon!' Dan kwam hij met de accordeon en dan was de hond al weg. Mijn moeder bracht Leen altijd warm eten. Dat was Leen van Bruinisse. Op een middag moest moeder bij de deur komen staan. Omdat hij geen geld had, had hij de hele fanfare uitgenodigd voor haar te spelen, om te bedanken."

De bok

Er hangt een ander typisch Vlielands schilderij naast de intocht van Wilhelmina. Het is een kopie van een schilderij dat in Museum

Tromp's Huys hangt. De schilderes was een vriendin van Akersloot-Berg: Elisabeth Sinding. Geiten staan erop, dit is ook de bijnaam voor Vlielanders. "Als de fanfare naar Terschelling ging, dan stonden de bakjes aardappelschillen daar klaar." Terschellingers waren de 'vingerbieters'. Ging je naar Terschelling, dan moest je uit voorzorg je ring afdoen. De strandjutters zouden de opgezwollen vingers van overleden drenkelingen afbijten om de gouden ringen te bemachtigen.

Mevrouw Kuipers-Katoen vond het schilderij met de geiten zo prachtig dat ze een vriend vroeg om het voor haar na te schilderen. Hij had geen geld voor zijn verblijf op Vlieland en betaalde met een schilderij. Daar was hij dan ook zijn hele vakantie mee bezig. Het schilderij doet haar denken aan een bok en iemand die de bok was, langgeleden.

Kuipers-Katoen: "Die bok van Siep Schuur. Heb je Siep wel gekend? Die woonde op de haven toen."

Renneke: "Dat was een soort kluisenaar

van Vlieland."

Kuipers-Katoen: "Tante Rie was over uit Canada. We liepen met zij drieën in het dorp, daar bij 'De Stoep'. 'Och, zegt tante, wat komt daar een leuk beestje aan. Wat een leuk hondje.' Maar 't wàs geen hondje, het was die stinkbok! Die stinkbok, van Siep Schuur. Hij sprong bij mijn zusje op. 'O, Henny', zei ze, 'mijn panty! O, mijn schoentjes!' Ze had mooie schoentjes, want ze kwam uit Canada. In Canada, daar is alles *pico bello*."

Kuipers-Katoen heeft ook in Canada gewoond. "Vier jaar. Henk wilde dat, ik niet. Ik zei: Ik wil wel - maar zolang als ik wil - als ik het niet meer wil, dan wil ik weg. Dat was de afspraak. Ik voelde me daar niet thuis. Terug naar Vlieland.

Henk was banketbakker en dat is hij gebleven. Ook in de Korenbloem is hij bakker geweest. Ze brachten aan huis, met de kar aan de deur. Je had Teun, de bakker. Piet Hek, de kolenboer. Piet de Jong had een pony. In de oorlog was er een Duitse bakker. Ze hadden het lekkerste brood voor hun eigen. Mijn broer en zijn vriend vroegen: 'Mogen we meerijsen?' 'Ja hoor.' Ze gooiden af en toe stiekem een broodje in de greppel. Thuisgekomen met het opgeraapte brood zei moeder: 'Eten, eten! Want als ze hier kommen, dan hebben jullie het in de maag.'

Vroeger was alles eenvoudiger. De een verbeeldt zich nu nog meer dan de ander. Er kwam niet zoveel poeha bij. We hadden allemaal een bank voor het huis en die kon je laten staan. Je fiets ook." Het schilderij staat voor oud-Vlieland, toen zij alles gemeedelijk vond: "Ik had Vlieland in mijn hart zitten. En dat heb ik nog steeds."

Linda Noordhuis werkt als artist-in-residence voor Museum Tromp's Huys, in atelierwoning Studio Betzy. Voor de rubriek Kijk Mijn Kunstwerk interviewt ze Vlielanders - en Vlielandgasten - over het verhaal achter hun favoriete kunstwerk. Het kunstwerk kan van alles zijn: een foto, een schilderij, beeld of sieraad. Fotograaf Klaas Huizenga maakt portretten van de geïnterviewden en het werk. Het project wordt in de zomer van 2020 afgesloten met een expositie in Museum Tromp's Huys.

Ook uw verhaal delen? Neem contact op met Linda Noordhuis via haar website (www.lindanoordhuis.nl) of via lindanoordhuis@gmail.com.